

สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์
สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

**Practice Teacher's Problems and Needs in Online Teaching and Learning
Management for Students with Special Needs at Srinakharinwirot
University Demonstration School Prasarnmit (Secondary)**

สุภัทสร่า จตุโชคอุดม¹,

ชนิดา มิตรานันท์² และ ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์³

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)¹

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ^{2,3}

Supatsara Jatuchokudom¹,

Chanida Mitranun² and Prapimpong Watthanarat³

Srinakharinwirot University Demonstration School Prasarnmit (Secondary)¹

Srinakharinwirot University, Thailand

Corresponding author, E-mail: supatsara123@gmail.com

บทคัดย่อ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการจัดการประสบการณ์ด้านการสอนให้แก่นิสิตครูให้มีการเรียนรู้ประสบการณ์ ภายใต้การกำกับดูแลของครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และโรงเรียนฝึกประสบการณ์ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อภาคการศึกษา ฉะนั้นเพื่อความต่อเนื่องของการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนและนักศึกษา การสนับสนุนให้ปรับรูปแบบการเรียนออนไลน์มาเป็นทางเลือกใหม่ ในการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับนิสิตที่เข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จระหว่างการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจาก 3 สถาบันที่ฝึกสอนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย

* วันที่รับบทความ: 21 กุมภาพันธ์ 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 มีนาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 มีนาคม 2565

Received: February 21, 2022; Revised: March 24, 2022; Accepted: March 25, 2022

ศรินครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 8 คน ได้มาจากการคัดเลือกตามคุณลักษณะที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประเด็นคำถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ 1) การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน ซึ่งนิสิตต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจเพิ่มเติมในแพลตฟอร์มที่โรงเรียนใช้ 2) ความพร้อมด้านอุปกรณ์ในการเรียนของนักเรียน เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น 3) นักเรียนขาดความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี เช่น การนำเสนอผลงาน การแชร์ผลงาน การดาวน์โหลดเอกสารประกอบการเรียน การส่งงาน เป็นต้น 4) การให้ความร่วมมือของนักเรียนในการปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียนรูปแบบออนไลน์ 5) การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีข้อจำกัดในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนจากผู้สอนโดยตรง

2. การศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ 1) การสร้างแพลตฟอร์มที่รวบรวมสื่อหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) ผู้ที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือ ผู้ปกครอง อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ 3) การเข้าไปสังเกตเพื่อนนิสิตสอน เพื่อนำสิ่งที่ได้สังเกตมาปรับใช้ได้

คำสำคัญ : การสอนรูปแบบออนไลน์; นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ; นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstracts

Practice teacher's professional training is a training which provide in-class teaching experiences for practice teachers. The training has been done under the supervision of experienced teachers and professional supervisors. During COVID-19 pandemic educational sector was affected directly. So, the learning system had to change into online learning model to maintain continuity of the education for the students with special needs. According to that, practice teachers needed to adjust the suitable teaching plans for students with special needs. The school had to cooperate and assist practice teachers to support this online learning system that will lead to a successful online teaching and learning management for students with special needs.

This research aimed to 1) study practice teacher's problems about online teaching and learning management for students with special needs, and 2) study the needs of practice teachers in online teaching and learning management for students with special needs. Group of informants in this research consisted of eight practice teachers from three institutes who are in the practice teaching program in the first academic year of 2021 at Srinakharinwirot University Demonstration School (Secondary). The practice teachers were selected by using selective

criteria that were specified by the researcher. Research instruments used in this research were questionnaires and focus group form. The data was analyzed by content analysis method.

The results showed as follows:

1. Practice teacher's problems about online teaching and learning management for students with special needs included 5 issues; 1) unfamiliarity of school's online platform used in teaching and learning management in online classroom of practice teachers, 2) student's devices were not ready to use during the class and some technical issues such as internet signal, microphone, and camera, etc. 3) students lacked of the understanding about the online platform usages such as online presentations, screensharing, material download, assignment submission, etc. 4) lack of cooperation in online classroom agreements, and 5) the limitation of online class management from practice teacher to the students with special needs.

2. The needs of practice teachers in online teaching and learning management for students with special needs were 1) creating an online platform that included all applications and material for students with special needs, 2) parents, mentors, and lecturers played important roles in supporting online classroom management, and 3) observing other practice teachers can be very useful to develop their teaching and classroom management skills of practice teachers.

keyword : Online Teaching; Students with Special Needs; Practice Teachers

บทนำ

ครู เป็นบุคลากรที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ปัจจุบันมีการยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ระบุไว้ว่า ให้กระทรวงส่งเสริมระบบของกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับ ประสาน ติดตามให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม มีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 45) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงเป็นการจัดประสบการณ์ด้านการสอนให้แก่นิสิตครู เพื่อให้มีการเรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยนิสิตต้องปฏิบัติหน้าที่ของครูอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งงานสอน และงานในหน้าที่อื่นๆ ภายใต้การกำกับดูแลของครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และโรงเรียนฝึกประสบการณ์ โดยความร่วมมือจากผู้บริหาร คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบัน อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และบุคลากรประจำโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (วรรณทิพา รอดแรงคำ และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์, 2550 : 142; ชาตรี ฝ่ายคำตา, เอกภูมิ จันทระขันตี และวรรณทิพา รอดแรงคำ, 2553 : 333-345) และเป็นภาระกิจหลักของหลักสูตรผลิตครูร่วมกับโรงเรียนฝึกประสบการณ์ เพราะเป็นการนำทฤษฎีทางการศึกษามาสู่การปฏิบัติ อันเนื่องมาจากในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตมีโอกาสสังเกตการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง รวมทั้งได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการต่างๆ ที่สามารถนำไป

ปฏิบัติงานด้านต่างๆ ได้ (วรรณทิพา รอดแรงคำ และ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์, 2550 : 142; ขาตรี ฝ่ายคำตา, 2553 : 333-345; ประวีณา เอี่ยมยี่สุน, 2559)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ อย่างรุนแรง โดยเฉพาะภาคการศึกษานั้น เพิ่มความยากลำบากต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และสถานศึกษา ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ที่ทุกภาคส่วนมีความคาดหวังว่า จะเป็นบุคคลที่เป็นอนาคตของชาติ การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้โรงเรียนและมหาวิทยาลัยหลายแห่งต้องปิดทำการชั่วคราว และได้มีการประกาศงดใช้สถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนชั่วคราว เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมจำกัดการแพร่ระบาดตามมาตรการของศูนย์บริหารสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้คาดการณ์ว่า จะสูญเสียความต่อเนื่องทางการศึกษา โดยเฉพาะการหาความรู้ของนักเรียนและนิสิต ซึ่งภายใต้สถานการณ์ที่ท้าทายนี้ สถาบันทางการศึกษาได้มีการวางแผนและปรับรูปแบบการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน (Kufi, Negassa, Melaku & Mergo, 2020 : 3-14) เพื่อ อนุรักษ์ประ คอง การ ศึกษา ให้ ดำ เนิน ต่อ ไป กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนด 5 รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อใช้ตามความเหมาะสมแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ 1) การเรียนแบบ On- site เป็นการมาเรียนที่โรงเรียน ซึ่งจะเหมาะสมสำหรับโรงเรียนที่มีปริมาณนักเรียนน้อย สามารถจัดพื้นที่แบบเว้นระยะห่าง และเข้มงวดการสวมหน้ากากอนามัยตามมาตรการด้านสาธารณสุข 2) การเรียนแบบ On-Air ผ่านระบบมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมหรือ DLTV 3) การเรียนแบบ On-Line ครูจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแพลตฟอร์มต่างๆ และความพร้อมของโรงเรียน 4) การเรียนแบบ On-demand เป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบแอปพลิเคชัน และ 5) การเรียนแบบ On- hand ครูเดินทางไปแจกเอกสาร ใบงาน หรือแบบฝึกหัดให้กับนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันจึงมีรูปแบบที่ 6) การเรียนแบบ Hybrid Learning การเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนกับการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web Based Learning) หรือการเรียนบนออนไลน์ (Online Learning) และรูปแบบที่ 7) การเรียนแบบ Blended learning เป็นการเรียนที่ผสมการเรียนออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียน โดยที่เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งผ่านระบบออนไลน์ การอภิปรายออนไลน์จึงเป็นการส่งเนื้อหาผ่านออนไลน์ ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนแบบปกติที่มีการอภิปรายต่อหน้าโดยตรง (นภสร แก้วคำ, 2564 : ออนไลน์ ; มติชน, 2564 : ออนไลน์ ; Borup, West & Graham, 2012 : 195-203 ; Horn and Staker, 2011 : 1-17, Bernath, 2012 :) สอดคล้องกับ วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญกุล และคณะ (2563 : 285-298) พบว่า สถาบันทางการศึกษาได้มีการปรับตัวมาใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้เกิดความต่อเนื่อง ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้

ฉะนั้นเพื่อความต่อเนื่องของการจัดการศึกษาให้นักเรียนและนักศึกษา การสนับสนุนให้ปรับรูปแบบการเรียนออนไลน์ จึงเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ ในการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดในสถานการณ์การแพร่ระบาด ดังนั้นการเรียนออนไลน์จึงเป็นการดำเนินการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างฉับพลันทันที ควบคู่ไปกับการวางแผนสำหรับระยะหลังการแพร่ระบาด โดยเฉพาะนักเรียนที่ควรได้รับการฟื้นฟู และชดเชยการเรียนรู้ที่ถดถอยไปช่วงโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (learning loss) เพื่อให้ นักเรียนและนิสิตในฐานะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามวัย ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่กล่าวมา รูปแบบใดมีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น ควรพิจารณาถึงการเรียนรู้แบบผสมผสาน เนื่องจากไม่ใช่ทุกคนที่เรียนรู้ในลักษณะเดียวกันได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสาน อาจเป็นงานที่ท้าทายสำหรับนักการศึกษาและครู อย่างไรก็ตามการมีทัศนคติเชิงบวก การเพิ่มเทคนิควิธีการสอน และเสริมด้วยกิจกรรม สามารถมอบประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนเหล่านี้ได้ (Sylvan, Goldstein, Steinberg, & Crandall, 2021 : 1737-1752) ซึ่งประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Hybrid Learning พบว่า การมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวกับผู้สอนส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (O'brien, Hartshorne, Beattie, & Jordan, 2011 : 19-31) ดังนั้นนักเรียนส่วนใหญ่อาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน ก็สามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ผ่านทางระบบออนไลน์ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความมั่นใจขึ้นเมื่อต้องเข้ากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน เพิ่มทักษะการติดต่อสื่อสารและช่องทางการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) ได้หลายทางระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน มากกว่าใช้วิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงวิธีเดียว

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในการเรียนรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างทางความต้องการจำเป็น ดังนั้นครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ร่วมกับผู้ปกครองต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนมาวางแผนปรับให้เหมาะกับสถานการณ์ และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ให้นักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งในระยะแรกจะเกิดคำถามมากมายสำหรับการรับนิสิตเข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น นิสิตจะจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรูปแบบออนไลน์ได้อย่างไร? นิสิตจะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่? ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมและสนับสนุนนิสิตอย่างไร? เป็นต้น ดังนั้นทางโรงเรียนต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับนิสิตที่เข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อาจารย์ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศ และนักเรียน เป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จระหว่างการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตที่ต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มีความ

ต้องการพิเศษ จึงเป็นความท้าทายทั้งสถาบันผลิตครู โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และที่สำคัญคือ ความพร้อมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปวางแผนนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้สามารถฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ฝึกสอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 8 คน คุณสมบัติมีดังนี้ 1) เป็นนิสิตที่ได้ลงทะเบียนเรียนวิชา วิชา ศษ 591 การปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในห้องที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม และ 3) นิสิตยินยอมให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประเด็นคำถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนการสอนรูปแบบ

ออนไลน์มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง ทางโรงเรียนให้การสนับสนุนในการสอนรูปแบบออนไลน์อย่างไรบ้าง และมีปัญหาอะไรบ้าง

2. ระยะระหว่างปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เช่น การจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในห้องที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม นิสิตประสบพบเจอปัญหาอะไรบ้าง ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในขณะสอนรูปแบบออนไลน์มีอะไรบ้าง

3. ระยะหลังปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เช่น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบออนไลน์มีปัญหาอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 3 ระยะ โดยใช้ประเด็นคำถามแต่ละระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เช่น การเตรียมความพร้อมก่อนการสอนรูปแบบออนไลน์ เมื่อประสบปัญหาหรืออุปสรรคนิสิตมีความต้องการให้ใครเข้ามาช่วยเหลือในการแก้ปัญหา นิสิตมีความต้องการให้โรงเรียนแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

2. ระยะระหว่างปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เช่น การสอนรูปแบบออนไลน์ในห้องที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม เมื่อนักเรียนมีปัญหา นิสิตต้องการให้บุคคลใดมีส่วนร่วมในแก้ปัญหาหรือเข้ามาให้ความช่วยเหลือ

3. ระยะหลังปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เช่น วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้นประสบปัญหาอย่างไร และนิสิตมีความคิดเห็นอย่างไร กับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อกับอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิตเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิต จำนวน 8 คน
2. ติดต่อนิสิตผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นัดหมายวัน เวลา และรูปแบบของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผ่านโปรแกรม Microsoft Team ผู้วิจัยส่งประเด็นคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มให้กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลเป็นรายบุคคล

4. ดำเนินการสนทนากลุ่มในวันพุธที่ 3 พฤศจิกายน 2564 เวลา 16:00 – 17.30 น. โดยผู้วิจัยได้แนะนำตัวเอง แนะนำผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ ข้อกำหนดในการสนทนากลุ่ม ขออนุญาตบันทึกคลิปวิดีโอในขณะสนทนากลุ่ม และให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแนะนำตัวเอง ต่อด้วยการเริ่มสนทนาตามประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์และสรุป

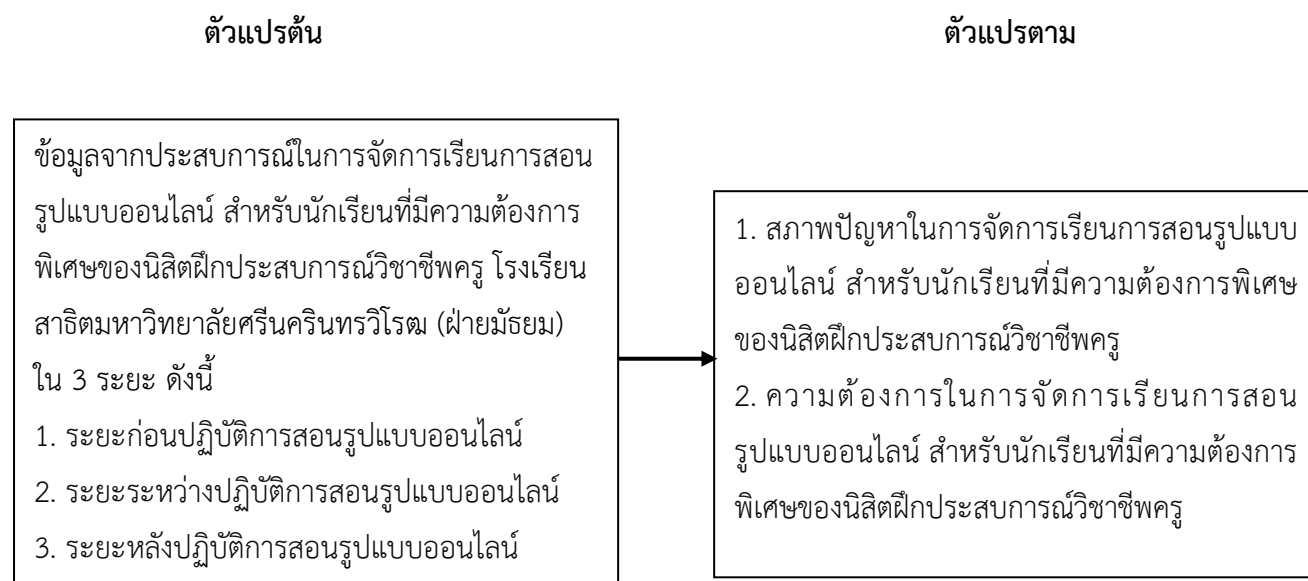
ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

1. ทอดเทปคำพูดจากการสนทนากลุ่มออกมาเป็นไฟล์ Word
2. จัดการข้อมูลด้วยการจำแนกข้อมูลออกเป็น 8 ไฟล์ ซึ่งกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็น 1-8 ตามข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน จากนั้นนำข้อมูลมาจัดกลุ่มใหม่ตามประเด็นคำถาม
3. ตรวจสอบข้อมูลที่ได้นำให้ตรงกับประเด็นคำถาม
4. สรุปข้อมูลตามประเด็นคำถามของการสนทนากลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) มีกรอบแนวคิด ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

มีผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ พบว่า ในสภาพปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 2019 ทำให้มีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้โรงเรียนทั่วประเทศไม่สามารถจะจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ เพื่อให้การศึกษาสามารถดำเนินต่อไปได้ จึงต้องจัดให้มีการเรียนการสอนตามปกติแบบวิถีใหม่ (New Normal) ที่มีการผสมผสานการจัดการเรียนวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ on-line on-hand on-air และ on –demand ตามความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน (สมพร หลิมเจริญ, 2564 : ออนไลน์) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นสถานที่สำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นิสิตเพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์สำหรับนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมให้นิสิตสามารถจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1.1 โรงเรียนมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแพลตฟอร์มออนไลน์ Microsoft Teams เริ่มตั้งแต่การสร้างชื่อผู้ใช้ การกำหนดรหัสผ่าน การเปิด-ปิดห้อง การสร้างใบงาน การลงชื่อ และการใช้คำสั่งต่างๆ ใน Microsoft Teams

“ยังไม่เคยใช้โปรแกรม Microsoft Teams เคยศึกษามาบ้างแต่เป็นเวอร์ชันเดิม สำหรับเวอร์ชันใหม่นี้ยังต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น fusion Insights Microsoft Teams ที่ใช้สำหรับติดตามพฤติกรรมนักเรียน” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาคุณธรรม

“ทางโรงเรียนมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้งานโปรแกรม Microsoft Teams ในขณะฟังแล้วเหมือนจะไม่ยาก เพราะไม่ได้มีความซับซ้อนอะไรมาก มีคุณสมบัติที่หลากหลาย ครบและจบในโปรแกรมเดียวโดยไม่ต้องใช้หลายโปรแกรมมาสอน คิดว่าสามารถปฏิบัติได้ พอลองมาใช้งานดูได้เจอปัญหา คือ หาช่องแชทไม่เจอ เนื่องจากในขณะอบรมมีแจ้งให้นิสิตสามารถพิมพ์โต้ตอบในช่องแชท แต่ไม่มีการแนะนำตำแหน่งของช่องแชท” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

1.2 โรงเรียนมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน เช่น ห้องใดมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทของความต้องการพิเศษ วิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในห้องเรียน ทั้งด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมเป็นรายบุคคล และช่องทางการประสานงานกับอาจารย์การศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่ประจำชั้นร่วม ซึ่งปัญหาที่นิสิตประสบพบ คือ การอบรมให้ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษล่วงหน้าโดยนิสิตยังไม่รู้จักนักเรียน และยังไม่ได้สอน ทำให้ลืมข้อมูลของนักเรียน รวมถึงวิธีการช่วยเหลือนักเรียน ตามคำแนะนำของอาจารย์การศึกษาพิเศษ

1.3 โรงเรียนมีการกำหนดช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เช่น การสร้างไลน์กลุ่มระหว่างนิสิตกับศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของโรงเรียน เพื่อใช้ในการแจ้งข่าวสารจากทางโรงเรียน และการให้เบอร์โทรศัพท์ติดต่อระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิต

“ทางโรงเรียนมีการจัดอบรมการใช้โปรแกรม *Microsoft Teams* ว่ามี *fusion* อย่างไร แล้วให้ลองไปใช้งาน มีการแจ้งข่าวสารผ่านไลน์ มีการนัดประชุมผ่านระบบ *Microsoft Teams*” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพสาขาการศึกษาพิเศษ

1.4 โรงเรียนมีการจัดอบรมความรู้ให้แก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเดือนละ 1 ครั้ง และมีการประชุมนิสิต เพื่อสะท้อนคิดหรือสรุปประเด็นที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมอบรมเตรียมความพร้อมในเรื่องการใช้อุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ การอบรมให้ความรู้และข้อมูลเบื้องต้นตลอดจนวิธีการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการกำหนดช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน

ผู้วิจัยได้มีการสอบถามอาจารย์พี่เลี้ยงของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของนิสิตก่อนจะปฏิบัติการฝึกสอน พบว่า นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านการใช้เทคโนโลยี การจัดเตรียมเนื้อหาก่อนเข้ามาฝึกประสบการณ์ แต่เนื่องด้วยนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความแตกต่างหลากหลายเฉพาะบุคคล รวมถึงบริบทในการเรียนของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะปฏิบัติการสอนนักเรียนจึงเป็นเรื่องยากที่จะวางแผนได้ จึงต้องอาศัยเวลาในการปรับตัวของนิสิต เพื่อทำความเข้าใจนักเรียนแต่ละคน และปรับวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งการที่นิสิตยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนออนไลน์มาก่อน จึงเป็นหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงที่จะมีการแนะนำแนวทางในการสอน การทดลองใช้โปรแกรมที่ยังไม่คุ้นเคย เทคนิควิธีสอน และการให้รายละเอียดลักษณะเฉพาะของนักเรียนในชั้นเรียนเป็นรายบุคคล รวมถึงการปรับบุคลิกภาพของนิสิตในการขณะปฏิบัติการสอน เพื่อให้เหมาะสมต่อการสอนรูปแบบออนไลน์

2. ระยะระหว่างปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เป็นขั้นตอนที่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะได้นำความรู้ทางทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติในรูปแบบออนไลน์ เพื่อจุดมุ่งหมายให้นิสิตได้นำความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้ มาบูรณาการกับสถานการณ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับนักเรียน ผ่านวิธีการสาธิต การนำเสนอ ตัวอย่าง แผนภูมิ การบอกเล่าโดยตรง การอุปนัยหรือนิรนัย การปฏิบัติ ซึ่งระหว่างปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ในห้องที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้

“นักเรียนเข้า-ออกจากห้องเรียนออนไลน์บ่อย นักเรียนเข้าห้องเรียนไม่ทันเช็คชื่อ และเมื่อเข้ามาแล้วนักเรียนไม่มีการแจ้งชื่อในช่องแชท เพื่อเป็นการลงชื่อเข้าห้องเรียน” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

“นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ถ้าผู้สอนใช้เกมมาเป็นกิจกรรมนักเรียนจะเข้าร่วมเล่นเกม แต่ถ้าเป็นการให้ทำงาน นักเรียนจะหายจากห้องเรียนไป นักเรียนจะมีแชททักมาหาเพื่อขอส่งงานช้า แต่นักเรียนไม่ได้ส่งงานตามกำหนด” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาพลศึกษา

“นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนไม่ทันเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดไว้ในแต่ละคาบเรียน จึงมีการตั้งคำถามบ่อยและใช้คำถามซ้ำๆ กิจกรรมและเนื้อหาหายากเกินไปกับระดับความสามารถของนักเรียน ในขณะที่สอนไม่สามารถดาวน์โหลดหรือแชร์เอกสารประกอบการสอนได้ นักเรียนไม่สามารถบอกงานที่ได้รับมอบหมายได้ ผู้ปกครองต้องเข้ามาช่วยเหลือและตอบคำถามของผู้สอนแทน นักเรียนมีการโทรติดต่อหาผู้สอนผ่านระบบ Microsoft Teams และใช้คำถามเดิมทุกครั้งที่มีการติดต่อ” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

“ในคาบเรียนที่เป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย นักเรียนมีข้อจำกัดของพื้นที่ที่ใช้ทำกิจกรรม และในขณะที่เรียนออนไลน์นักเรียนไม่สะดวกในการเปิดกล้องให้ผู้สอนสังเกตการปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้สอนไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของนักเรียนได้” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาพลศึกษา

“เจอนักเรียนเข้าห้องเรียนสายในบางครั้ง ผู้สอนจึงใช้ Microsoft Teams โทรไปหานักเรียน แต่สิ่งที่เป็นปัญหา คือ ในขณะที่สอนนักเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ไม่มีการตอบคำถามเลย จะเข้ามาเฉพาะเวลาที่เช็คชื่อ มีการเปิดกล้องแต่ไม่มีการตอบคำถามใดๆ มีพฤติกรรมโยกตัวหรือเคาะโต๊ะ” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

“ในขณะที่จัดกิจกรรมนั้น มีการตั้งคำถามกับนักเรียน จะมีผู้ปกครองคอยกระซิบบอกคำตอบอยู่ข้างๆ หรือในบางครั้งมีการเสริมแรงให้นักเรียนโดยการเปิดคลิปการ์ตูนให้นักเรียนดู ผู้ปกครองห้ามไม่ให้นักเรียนดู จึงกลายเป็นการรบกวนทำกิจกรรม ซึ่งได้มีการอธิบายถึงการระบวนการเสริมแรงให้แก่ผู้ปกครองทราบ” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

นอกจากนี้อาจารย์พี่เลี้ยงให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างสอน พบว่า ด้วยข้อจำกัดของการสอนรูปแบบออนไลน์นั้น ยังไม่สามารถให้ความรู้และประสบการณ์ได้อย่างชัดเจนและมีคุณภาพเพียงพอทั้งกับนักเรียนและนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระหว่างการเรียนการสอนช่วงแรกเมื่อปัญหาเกิดขึ้นในชั้นเรียนนิสิตจะยังไม่มีความมั่นใจในการแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือยังไม่สามารถควบคุมชั้นเรียน ตลอดจนการใช้เทคนิควิธีการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน เนื่องจากพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในขณะที่เรียน มาจากหลายปัจจัย เช่น จากตัวนักเรียน เป็นเรื่องการขาดสมาธิ ความสนใจจดจ่อต่อการเรียนจะลดลง การเล่นเกมระหว่างเรียน ความพร้อมของอุปกรณ์ของนักเรียน สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่แรงพอ ไม่สามารถเปิดกล้องได้ ไม่ค่อยเสีย จากสภาพแวดล้อมของนักเรียน ใช้ห้องเดียวในการเรียนหลายคน เรียนในห้องที่มีสมาชิกภายในบ้านพูดคุย เป็นต้น ซึ่งหลังจากได้รับคำแนะนำจากอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ขอบเขตข้อตกลงต่างๆ ที่นิสิตสามารถกำหนดได้ในชั้นเรียน และชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่นักเรียนต้องได้รับการแก้ไข ทำให้นิสิตสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดีภายหลังจากได้รับคำแนะนำ และอีกปัจจัยหนึ่งคือการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนจากผู้ปกครองมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น ส่งผลต่อการควบคุมชั้นเรียนของนิสิต

3. ระยะหลังปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ เป็นระยะที่เสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตได้เรียนรู้การทำหน้าที่เป็นผู้คุมสอบร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงในรูปแบบออนไลน์ วิธีการอ่านข้อสอบให้นักเรียน การติดตามนักเรียนที่ส่งใบงานหรือแบบฝึกหัดไม่ครบ การเก็บคะแนนภายหลังการจัดการเรียนการสอน รวมถึงบันทึกคะแนนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปผล (Summative Evaluation) ของการเรียนตามระดับเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนด ซึ่งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะใช้เกณฑ์เดียวกันกับนักเรียนทั่วไป และพบว่า โดยส่วนมากนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีงานส่งครบทุกใบงาน มีคะแนนเป็นที่น่าพอใจ

2. การศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ พบว่า เมื่อสถานการณ์ปัจจุบันกำหนดให้ต้องมีการจัดการศึกษาในรูปแบบออนไลน์ เข้ามามีบทบาทอย่างมากและเป็นอีกหนึ่งแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนนั่งเรียนที่บ้าน ทำการบ้านในชั่วโมงเรียน และส่งการบ้านผ่านออนไลน์ ซึ่งนักเรียนสามารถส่งได้ตลอดเวลาและสามารถตรวจสอบการส่งงานได้ นอกจากนี้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลของความก้าวหน้าด้านการเรียนของตนเอง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะนำไปสู่แนวทางการศึกษาตลอดชีวิตของผู้เรียน (ธนพรรณ ทรัพย์ธนาตล, 2564 : 652-666; Dixon, 1992) ดังนั้นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการ

พิเศษ ควรมีการสร้างสื่อหรือช่องทางสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการสร้างแพลตฟอร์มในการรวบรวมเว็บไซต์ สื่อ โปรแกรมต่างๆ สำหรับผู้สอนที่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มนี้ได้

2. ระยะระหว่างปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือ
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือ

2.1 บทบาทของผู้ปกครองในการเข้ามาให้ความช่วยเหลือกับนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การทำกิจกรรมสามารถดำเนินต่อไปได้ ดังนั้นจึงเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน ดังนี้

“การดาวน์โหลดใบงาน การส่งใบงาน และการถ่ายคลิปวิดีโอโดยแนบไฟล์คลิปส่งใน Assignment ผู้ปกครองจะเป็นผู้จัดบันทึกรายละเอียดของงาน และตั้งคำถามกับผู้สอนเมื่อมีข้อสงสัย” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

“บางครั้งมีการจัดกิจกรรม นักเรียนไม่เปิดไมค์ ไม่เปิดกล้อง ผู้ปกครองจะเป็นคนเปิดไมค์และเปิดกล้องแล้วมีการสอบถามรายละเอียดของกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาพลศึกษา

2.2 บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยง เนื่องจากคอยให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน การใช้เทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และคอยประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อให้ นักเรียน

ทำงานและส่งงานตามวัน เวลาที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้อาจารย์พี่เลี้ยงมีการให้คำแนะนำและเข้าไปช่วยเหลือนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในขนาดที่กำลังปฏิบัติการสอนออนไลน์ ดังนี้

“ไม่สามารถแชร์เอกสารประกอบการสอนให้แก่ นักเรียน ไม่สามารถดาวน์โหลดเอกสารที่ใช้สำหรับประกอบการสอน หรือในขณะจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมน้อยหรือไม่ครบทุกคน รวมถึงนักเรียนบางคนได้หายไปจากหน้าจอออนไลน์” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

“มีการปรึกษาอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพราะเป็นวิชาปฏิบัติจึงต้องมีการออกแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาคุณธรรม

2.3 บทบาทของอาจารย์นิเทศ เนื่องจากนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีบางประเด็นที่ต้องขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์นิเทศ โดยการไปปรึกษาอาจารย์นิเทศถึงการจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน การใช้เทคนิควิธีสอน รวมถึงการปรับเนื้อหาที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อความถูกต้องทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

อาจารย์พี่เลี้ยงให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ของนิสิตว่า บางครั้ง นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะสอนได้อย่างทันท่วงที อาจารย์พี่เลี้ยงจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือนิสิต เพื่อควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียนให้กลับมาสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ได้ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดวางไว้ ซึ่งจะพบนิสิตมีความตั้งใจและรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ค่อนข้างดี มีความกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการควบคุมชั้นเรียน รวมทั้งพยายามหาเทคนิควิธีสอนที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ อนึ่งการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับนิสิตสามารถติดต่อกันได้หลายช่องทาง ทั้งทางโทรศัพท์ โลก หรือช่องทาง Microsoft team ทำให้สามารถสื่อสารกันได้สะดวกรวดเร็ว และมีการแสดงข้อคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนความรู้กับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นไปได้อย่างดีและทันเหตุการณ์

3. ระยะหลังปฏิบัติการสอนรูปแบบออนไลน์ พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนใช้วิธีการ ดังนี้ 1) ใช้วิธีการวัดและประเมินเหมือนนักเรียนทั่วไป โดยเก็บจากใบงานหรือแบบฝึกหัด การมีส่วนร่วมกิจกรรมในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมในห้องเรียนจะจัดให้นักเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2) กำหนดวัตถุประสงค์เดียวกันกับนักเรียนทั่วไป กรณีที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถทำได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้สอนจะเพิ่มวิธีการช่วยเหลือ เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำได้ 3) ใบงานหรือแบบฝึกหัด ผู้สอนจะดำเนินการให้นักเรียนทำเสร็จในคาบเรียนและส่งในคาบเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ในกรณีที่พบว่านักเรียนยังไม่ใบงานหรือแบบฝึกหัดตามที่กำหนด ทางผู้สอนมีการติดต่อประสานงานอาจารย์การศึกษาพิเศษทราบ

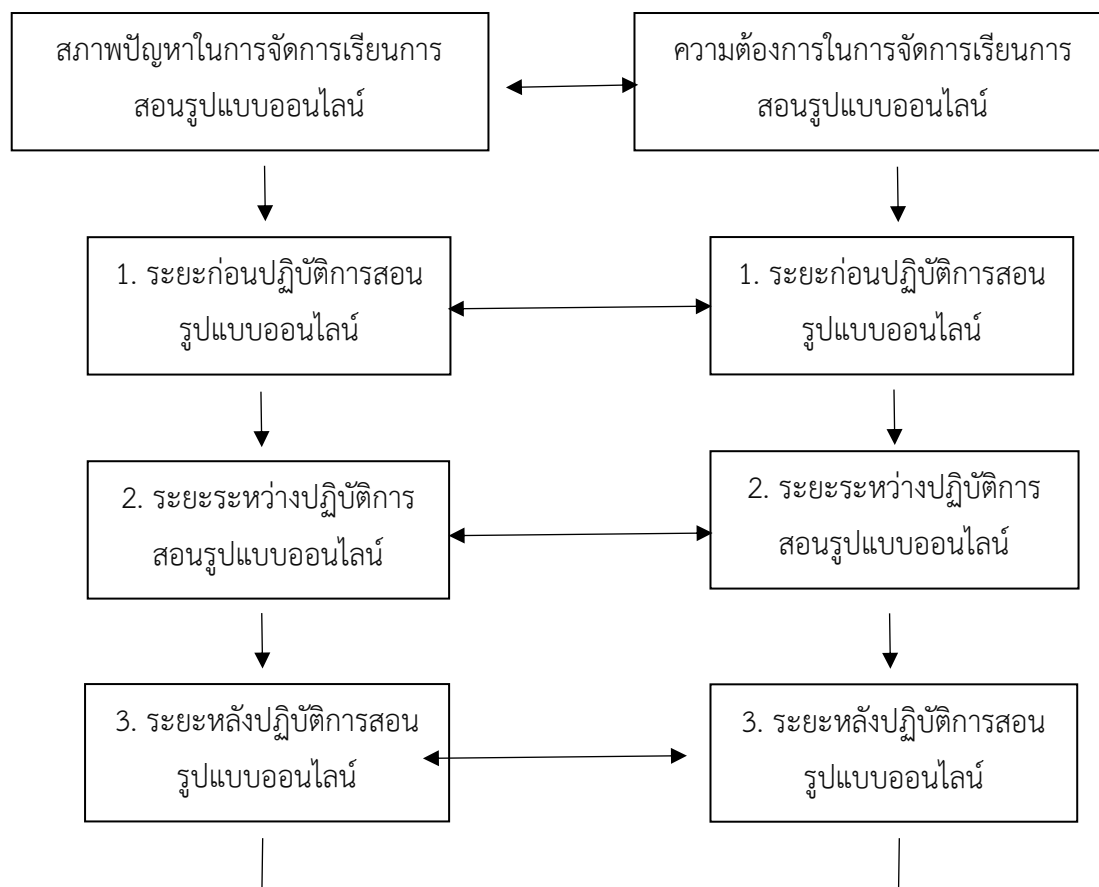
ความกังวลในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ พบว่า “มีความกังวลเล็กน้อย เนื่องจากเคยพบเจอและเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมาก่อน ทำให้เมื่อเจอจึงอยากช่วยเหลือให้มากที่สุด และพยายามหากิจกรรมที่หลากหลายมาให้แก่นักเรียน” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาพลศึกษา

“มีความกังวลมาก เนื่องจากมาจากหลากหลายสาเหตุ ได้แก่ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความคุ้นเคยกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับประถมศึกษา เมื่อต้องมาปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ยังไม่ทราบถึงสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ประกอบกับต้องปฏิบัติการสอนผ่านรูปแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ใหม่ทั้งหมดของนิสิต จึงต้องปรึกษาอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาพิเศษ

“มีความกังวล ถ้าเป็นการสอนปกติจะสามารถเดินไปดูเพื่อนนิสิตที่สอน แล้วนำมาปรับใช้ พอเป็นการสอนออนไลน์ ด้วยข้อจำกัดนั้น กิจกรรมที่ออกแบบมาอาจไม่ดีเท่าที่ควร” นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาการศึกษาพิเศษ และสาขาคหกรรม

อาจารย์พี่เลี้ยงได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลังการสอนว่า เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์มีความหลากหลายในเรื่องของการวัดและประเมินผล และจัดให้อี้อ่อนนักเรียนได้ค่อนข้างยาก ไม่สามารถทำให้ชั้นเรียนออนไลน์เหมือนกับชั้นเรียนปกติได้ เนื่องจากต้องติดต่อกันด้วยช่องทางออนไลน์ ประกอบกับระยะเวลาที่จำกัด ด้วยมาตาการลดชั่วโมงเรียน ให้จัดการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้ ทำให้ต้องตั้งกติกาการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนใหม่ และปรับเป้าหมายในการสอนใหม่ ส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์ในการพัฒนาทักษะลดลง แต่การติดตามงานนักเรียนมีความชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการบันทึกไว้ทุกครั้งและสามารถติดตามได้ ดังนั้นการติดตามงานนักเรียนเป็นสิ่งที่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถทำต่อเนื่องตั้งแต่การเริ่มมอบหมายงานจนสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเกณฑ์การเก็บคะแนนต่างๆ ถูกกำหนดไว้ในแผนการสอนอย่างละเอียด ทำให้ได้นิสิตมีข้อมูลที่ตรงกับสัดส่วนการเก็บคะแนนของแต่ละตัวชี้วัด

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) สรุปผลการศึกษาได้ตั้งแผนภาพที่ 2

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ
ออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

แผนภาพที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า สถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด -19 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การศึกษาจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือมาจัดการศึกษาในรูปแบบการสอนออนไลน์ ผู้สอนต้องเริ่มเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ ในการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนรูปแบบออนไลน์ให้สร้างผลลัพธ์ที่ดีแก่นักเรียนตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการแก้ปัญหา มีการเตรียมแผนการเอาไว้ล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ยังไม่คุ้นชินย่อมสามารถเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดได้ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ไม่พร้อม หรือสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ดี สภาพแวดล้อมไม่อำนวย ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการจัดการกับปัญหา ซึ่งปัญหาด้านเทคโนโลยีเป็นอีกอุปสรรคหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ (วิทัศน์ ฝึกเจริญผล กนิษฐา เข้าวัดมกุล และคณะ, (2563 : 44-61) สอดคล้องกับ มนธิชา ทองหัตถา (2564 : 43-52) พบว่า ปัญหาที่ผู้สอนพบในการจัดการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ คือ ปัญหาด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียน คือ การบริหารจัดการเวลาและความรับผิดชอบของตนเองของนักเรียน ดังนั้นผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำความเข้าใจถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ล่วงหน้า ประกอบกับเตรียมแผนการรองรับเอาไว้จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เพื่อไม่ให้เสียโอกาสและสามารถดำเนินตามแผนที่วางเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีปัญหาเฉพาะตามประเภทของความบกพร่องแล้ว ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยิ่งเนื่องจากนักเรียนอาจไม่สามารถหรือมีความอดทนรอ เพื่อแก้ปัญหาตามคำแนะนำของผู้สอนได้ ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาแล้วจึงต้องใช้เวลาในการจัดการสอดคล้องกับ ฉิชกานต์ แก้วจันทร์ และธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ (2564 : ออนไลน์) พบว่า ความพร้อมของผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนรูปแบบออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เรียนเป็นหลัก โดยการเพิ่มความสนใจ การจดจ่อมากกว่าในชั้นเรียน เนื่องจากมีสิ่งเร้าภายนอกที่เข้ามารบกวนสมาธิมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีผู้ปกครองเข้ามาให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความ

ต้องการพิเศษในขณะเรียนออนไลน์ ผู้ปกครองจึงกลายเป็นบุคลากรทางการศึกษา ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนในสภาวะการณ์นี้ ซึ่งสอดคล้องกับ จารุวรรณ บุญศรี (2563 : 95-103) พบว่า ในขณะเรียนออนไลน์ ผู้ปกครองมีส่วนในการกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และผู้สอนควรแจ้งเนื้อหาที่จะเรียนของแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อเป็นการเตรียมตัวล่วงหน้าของผู้ปกครองด้วย

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในส่วนของการแบ่งเนื้อหาที่จำเป็นต้องเรียนออกเป็น ส่วนย่อยๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการจดจำของนักเรียน โดยเน้นเนื้อหาสาระสำคัญที่นักเรียนต้องรู้ร่วมกับ ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนบนออนไลน์ที่ผ่อนคลายแต่เต็มไปด้วยสาระสำคัญ เพื่อลดปัญหาไม่สามารถ ควบคุมบรรยากาศภายในห้องเรียนได้ เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถจดจำในการเรียนตลอดเวลา ดังนั้นการ จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากต้องเตรียมเนื้อหาที่สำคัญจำเป็นแล้ว ยัง ต้องเตรียมวิธีการเทคนิคที่หลากหลาย การสอนย่ำซ้ำทวน ภายใต้วงเวลาที่จำกัด ผู้สอนจะต้องทำงานหนักเพื่อ เรียบเรียงเนื้อหาของแต่ละหัวข้อให้เหมาะกับช่วงระยะเวลา รวมถึงการใช้เสียงกระตุ้นสร้างแรงจูงใจหรือการ ให้คำชมเสริมแรงบวก เพื่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีวิธีการเรียนรู้ แตกต่างกัน การสร้างแรงจูงใจจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้สอนจำเป็นต้องใช้โทนเสียงที่แตกต่างกันในขณะสอน เพื่อให้นักเรียนทราบว่ามีการเน้นย้ำประเด็นที่สำคัญ และการเสริมสร้างแรงจูงใจมีส่วนสำคัญในกระบวนการ เรียนรู้ ในขณะที่ผู้เรียนบางคนมีแรงจูงใจในตนเองว่าเรียนรู้สิ่งใหม่ แต่ผู้เรียนบางคนอาจไม่ต้องการเรียนรู้สิ่ง ใหม่ ผู้สอนอาจให้คะแนนเพิ่มเติมสำหรับการมีส่วนร่วมตอบคำถามพร้อมกับการเสริมแรงทางบวกด้วยคำชม โดยผู้สอนจะต้องหาวิธีช่วยให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากชั้นเรียน (Ralph, Schneider, Benson, Ward & Vartia, 2021 : 1-25; Phillips, 2016 : 52; Alameda, 2020 : 41)

การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกของการเรียนรูปแบบออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องเพิ่มการมีส่วนร่วมของบุคลากร เนื่องจากเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ เพราะเป็นการ เรียนรู้ที่ไม่ได้ใช้สถานศึกษาหรือสถานการณ์จริง จึงไม่สามารถคาดหวังให้นักเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นักเรียนที่ มีความต้องการพิเศษจำนวนมากเผชิญความท้าทายในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านจอ ทำให้ไม่มีสมาธิในการ เรียนและเป็นการสอนที่เป็นการสื่อสารทางเดียว (จารุวรรณ บุญศรี, 2563 : 95-103) นักเรียนจำเป็นต้อง ได้รับคำแนะนำเฉพาะทางและวิธีการช่วยเหลือที่รัดกุมมากขึ้น เช่น การแบ่งงานออกเป็นชิ้นๆ ที่จัดการได้ง่าย ขึ้น และการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความเข้าใจ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่านักเรียนสามารถทำได้ถูกต้องตาม เป้าหมายที่กำหนดในห้องเรียน อนึ่งการแก้ปัญหาและการควบคุมตนเองทางอารมณ์หรือพฤติกรรมทาง ออนไลน์ เป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องดำเนินแก้ปัญหาทันที

การปฏิบัติงานที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือการช่วยเหลือจากทีม (Touloumakos, Goozée, Papadatou-Pastou, Barley, Haddad & Tzotzoli, 2016 : online) เป็นอีกหนึ่งในปัญหาสำคัญ ของการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านเทคนิคและ

เทคโนโลยี จึงพบปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น นักเรียนได้ยินเสียงผู้สอนชัดเจนหรือไม่ นักเรียนยังอยู่หน้าจอหรือไม่ ต้องกดปุ่มตรงไหนต่อบ้าง ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้สอน สถานศึกษาจำเป็นต้องมีคู่มือประกอบการใช้งานมาให้ และจัดตั้งทีมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนราบรื่นมากยิ่งขึ้น รวมถึงทีมจัดส่งอุปกรณ์หรือเอกสารให้แก่นักเรียน เพื่อใช้สำหรับการเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการดำเนินการต่างๆ อีกมากมาย โดยไม่ปล่อยให้เป็นการรับผิดชอบของผู้สอน ให้เน้นกระบวนการการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Darras, Spouge, de Bruin, Sedlic, Hague, & Forster, 2021 : 194-200) ดังนั้นการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องของแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Individual education planning : IEP) การทำงานร่วมกันระหว่างนักการศึกษาอื่นๆ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครอง จึงต้องมีการเชื่อมต่อกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะสถานการณ์ในตอนนี้ ผู้ปกครองจะเป็นกำลังสำคัญในขณะที่นักเรียนเรียน จึงเป็นการพัฒนานักเรียนให้เกิดการแปลงที่แท้จริง การมีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกลายเป็นความปกติแบบใหม่สำหรับตอนนี้ ดังนั้นผู้สอน โรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองต้องใช้มาตรการในการปรับตัวให้ดีที่สุด เพื่อมอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในช่วงสภาวะการณ์นี้ อย่างสุดความสามารถนั่นคือ ความร่วมมือกัน

ดังนั้นการจัดการศึกษาผ่านรูปแบบออนไลน์กลายเป็นโอกาสทองสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ โรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง ในการแก้ไขปัญหา ปรับความยืดหยุ่นของวิธีการช่วยเหลือ การเพิ่มรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายจะเป็นโอกาสในการร่วมมือกันพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและพัฒนาวิชาอาชีพที่แตกต่างจากรูปแบบการเรียนดั้งเดิม และการสอนรูปแบบออนไลน์เป็นรูปแบบใหม่ที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่แน่นอน จึงกลายเป็นความท้าทายสำหรับทุกฝ่าย (Dhawan, 2020 : 5-22 ; Lapitan, Tiangco, Sumalinog, Sabarillo & Diaz, 2021 : 116-131) เพราะฉะนั้นการเตรียมตัวให้พร้อมจะเป็นการพัฒนาตนเองไปสู่แนวหน้าของการเคลื่อนไหวทางการศึกษารูปแบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) มีผลการวิจัย พบว่า ตัวผู้สอน : นิสิตต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจเพิ่มเติมในแพลตฟอร์มที่โรงเรียนใช้ อุปกรณ์ : ความพร้อมด้านอุปกรณ์ในการเรียนของนักเรียน ตัวนักเรียน : นักเรียนขาดความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี การให้ความร่วมมือของนักเรียนในการปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียนรูปแบบออนไลน์ ดังนั้นเพื่อให้การ

จัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยขอกล่าวถึงข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการเปิดโอกาสให้นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีบทบาทในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยตรงหรือร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอาจารย์พี่เลี้ยงและผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนพิเศษทางเดียวกัน

2. ควรมีการจัดอบรมนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการนำเป็นแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยจะเป็นเครื่องมือสร้างงานนำเสนอแบบมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interactive) ใช้งานง่าย และรองรับทุกแพลตฟอร์ม ทั้งแท็บเล็ต (Tablet) ไอแพด (iPad) สมาร์ทโฟน (Smartphone) คอมพิวเตอร์ (Computer) หรืออุปกรณ์พกพาที่ใช้ระบบปฏิบัติการ iOS และ Android เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเนื้อหาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3. ควรมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้งานเกี่ยวกับแอปพลิเคชันสำหรับการจัดการเรียนการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. ควรมีการพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับการลงสื่อต่างๆ ในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้ครูการศึกษาพิเศษสามารถดึงมาใช้ได้ พร้อมทั้งมีช่องทางในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูการศึกษาพิเศษ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม) มีผลการวิจัย พบว่า ขาดการสร้างแพลตฟอร์มที่รวบรวมสื่อหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และบุคคลที่มีความจำเป็นในการช่วยเหลือนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ คือ ผู้ปกครอง อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ ดังนั้นจากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

1. ควรมีการศึกษาศึกษาการเตรียมความพร้อมของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการสอนออนไลน์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

2. ควรมีการศึกษาศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์การสอนออนไลน์ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาอื่นๆ

3. ควรมีการนำเสนอสารสนเทศที่ได้รับไปสร้างโปรแกรมการพัฒนาการจัดการสอนรูปแบบออนไลน์ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ บุญศร. (2563). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของโรงเรียนเทศบาลวังสะพุง 1 เทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*. 6 (2), 95-103.
- ชาติรี ฝ่ายคำตา, เอกภูมิ จันทระขันตี และวรวิภา รอดแรงคำ. (2553). การศึกษาสภาพจัดประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน. *วารสารวิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*. 31 (3), 333-345.
- ณิกานต์ แก้วจันทร์ และธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ. (2565). ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและความคาดหวังประสิทธิผลการศึกษาในระบบการเรียน การสอนออนไลน์ในทศวรรษของนักศึกษา คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: http://www.mis.ms.su.ac.th/MISMS02/PDF01/1332_20210713_nichakarn_kaewchan.pdf
- ธนพรรณ ทรัพย์ธนาตล. (2564). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนบนเรียนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสาร Veridian E-Journal SU*. 4 (1), 652-666.
- นภสร แก้วคำ. (2564). กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 5 รูปแบบการเรียนการสอนรองรับการเปิดภาคเรียน ให้เหมาะสมแต่ละภูมิภาค. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210517091249485>.
- ประวีณา เอี่ยมยี่สุน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1 (1st RUSCON)* วันที่ 22 มิถุนายน 2559.
- มติชน. (2564; ออนไลน์). มติชนมติครู : การศึกษา...สู่อนาคตที่สดใส เรียนรู้ รูปแบบ ผสมผสาน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2564. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/education/news_3141008
- มนธิชา ทองหัตถา. (2564). สภาพการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารละคริมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. 5 (1), 43-52.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์. (2550). *การพัฒนาแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิทัศน์ ผักเจริญผล, กนิษฐา เชาววัฒนกุล และคณะ. (2563). ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19. *วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์*, 4 (1), 44-61.

- วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญกุล และคณะ (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. *วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*. 14 (34), 285-298
- สมพร หลิมเจริญ. (2564). การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโควิด 2019 (กรณี: ไม่ได้เรียนที่โรงเรียน). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2564. แหล่งที่มา: http://www.sakonarea1.go.th/news_file/p60033381016.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- Alameda, M. M. W. (2020). *Narrative Transportation Effects in Relationship with Empathy, Compassion for Students, and Self-Compassion in Student Affairs Professionals* (Doctoral dissertation, The University of North Dakota).
- Bernath, R. (2012). Effective Approaches to Blended Learning for Independent Schools. Retrieved September, 22, 2019.
- Borup, J., West, R. E., & Graham, C. R. (2012). Improving online social presence through asynchronous video. *The Internet and Higher Education*, 15 (3), 195-203.
- Darras, K. E., Spouge, R. J., de Bruin, A. B., Sedlic, A., Hague, C., & Forster, B. B. (2021). Undergraduate radiology education during the COVID-19 pandemic: a review of teaching and learning strategies. *Canadian Association of Radiologists Journal*, 72 (2), 194-200.
- Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crisis. *Journal of Educational Technology Systems*, 49 (1), 5-22.
- Dixon, W. B. (1992). *An exploratory study of self-directed learning readiness and pedagogical expectations about learning among adult inmate learners in Michigan* (Doctoral dissertation, Michigan State University).
- Horn, M. B., & Staker, H. (2011). The rise of K-12 blended learning. *Innosight institute*, 5, 1-17.
- Kufi, E. F., Negassa, T., Melaku, R., & Mergo, R. (2020). Impact of corona pandemic on educational undertakings and possible breakthrough mechanisms. *BizEcons Quarterly*, 11 (1), 3-14.
- Lapitan Jr, L. D., Tiangco, C. E., Sumalinog, D. A. G., Sabarillo, N. S., & Diaz, J. M. (2021). An effective blended online teaching and learning strategy during the COVID-19 pandemic. *Education for Chemical Engineers*, 35, 116-131.
- O'brien, C., Hartshorne, R., Beattie, J., & Jordan, L. (2011). A comparison of large lecture, fully online, and hybrid sections of introduction to special education. *Rural Special Education Quarterly*, 30 (4), 19-31.
- Phillips, C. J. (2016). *Being church in Longbridge: practical theology of local churches in a post-industrial community* (Doctoral dissertation, University of Birmingham).
- Ralph, M., Schneider, B., Benson, D. R., Ward, D., & Vartia, A. (2021). Student enrollment decisions and academic success: evaluating the impact of classroom space design. *Learning Environments Research*, 1-25.

- Sylvan, L., Goldstein, E., Steinberg, E., & Crandall, M. (2021). Another Moment in Time: A Follow-Up Survey on Speech-Language Pathologists' Experiences With the COVID-19
- Touloumakos, A. K., Goozée, R., Papadatou-Pastou, M., Barley, E., Haddad, M., & Tzotzoli, P. (2016). Online support system for students in higher education: Proof-of-concept study. *Digital health*, 2, 2055207616655012.